KISDOBOS

A Magyar Úttörök Szövetségének gyermeklapja

1974. MÁRCIUS XXIII. ÉVF. 3. SZÁM

JOÓ KATALIN

Ha a vonat szólni tudna

A vonat, melyről beszélni szeretnék, ma Miskolcon áll. Egy esztendőn át járta az országot. Mindenütt ünnepséggel, virággal köszöntötték. Belsejében múzeumot hordott, ismereteket, történeteket adott tovább 1919 dicsőséges 133 napjáról, a Tanácsköztársaság idejéről. Ezt a mai vonat-múzeumot Borsod megye fiataljai készítették ezelőtt öt esztendeje. Pontos mása a 19-es páncélvonatnak.

Ötvenöt éve, 1919-ben szám szerint tizenkét ilyen járta az országot. Ahol ezek megjelentek — győzelem született! Civil mozdonyokat és vasúti kocsikat öltöztettek egyik napról a másikra hadi mundérba, tetőtől talpig, azaz kéménytől kerékig, páncélba. Két mozdonnyal pöfögött, egyik elöl húzta, a másik pedig tolta hátul a harci szerelvénynek nevezett kocsisort. Az első mozdony előtt még egy kövekkel megrakott vagon haladt. Taposó kocsinak nevezték ezt, s az volt a feladata, hogy felrobbantsa a vasúti pályán elhelyezett aknát, s ezzel megmentse a szerelvényt. Ha a pályatestet felrobbantotta már az ellenség, akkor egy előtolt kocsi „vetett", vagyis síneket helyezett el. Ha viszont a páncélvonatot ellenség követte, a kocsi a hátsó mozdony mögé került, s onnan „aratott", azaz szedte a síneket. A vagonok tetején lőtorony volt ágyúval, géppuskával. A mozdonyok kéményére félgömb alakú „sapka" — deklinek is mondták — került. A mozdony páncél burka alá, a sínek fölé vezették ki a füstöt meg a szikrákat. Így este is észrevétlenül közlekedett a páncélvonat. A harcosok a mozdonyt „kacsá"-nak becézték — ki tudja miért?

A múzeum-vonat holtvágányra tolva várja látogatóit. A hajdani vörös katonák közül bizonyára többen útra kelnek ismét. Van, aki a múltat idéző páncélvonathoz utazik Miskolcra, van, akit március 21-én a kisdobosok és úttörők várnak a csapatokban, hogy együttesen emlékezzenek a hősi napokra. Azoknak, akik nem találkoznak velük, és a vonatmúzeumba sem látogatnak el, küldjük e havi mellékletünket, egy páncélvonatot.

Kék nefelejcs – el ne felejtsd!

1. Március a tavaszi ünnepek hónapja. Vegyük csak sorjába: Nemzetközi Nőnap: március 8. Nem tévesztendő össze az Anyák Napjával. Akkor a család nőtagjai közül a nagymamákat, édesanyákat köszöntjük. Március 8-án viszont valamennyi asszonyt és lányt, akik otthon a családban, s amellett munkahelyükön dolgozva, egyaránt békés hétköznapjainkat gondozzák és ezzel a békét szolgálják; békés hétköznapjainkat. De gondoljunk tisztelettel azokra a nőkre is, akik messze tőlünk, más országokban az elnyomás ellen küzdenek, jogaikért, népük szabadságáért.

2. S következnek nemzeti ünnepeink: március 15-e, az 1848-as forradalom kirobbanásának napja, és egy hétre rá március 21-e, a Tanácsköztársaság megalakulásának 55. évfordulója.

3. Hogyan ünnepeljünk? A Nőnapra javasoljuk: olvassátok el és használjátok fel a barkácsrovatunkban közölteket. A magatok készített kosárka, hajtatott ág, a kiránduláson szedett hóvirág, tőzike, talán még kedvesebb ajándék, mint a készen vásárolt.

Március 15-ére bőséges anyagot találnak azok a pajtások, akik tavaly, a szabadságharc 125-ik évfordulója tiszteletére meghirdetett rejtvénypályázatunkat végig megoldották, és jutalmul megkapták a „Kisdobos emlékalbum 1848—1973" kötetét. Keressétek meg ezeket a pajtásokat, és kérjétek meg őket, hozzák el az albumot a rajfoglalkozásra. Találhattok benne a szabadságharcról 12 képet, s mindegyikhez egy-egy verset és magyarázó szöveget. Ha a verseket 12 pajtás egyenként elszavalja, és közben egy-egy jól olvasó pajtásotok a szöveget felolvassa — méltó ünnepséget rendezhettek belőle magatok is. Ha a „Nemzeti dal" egy-egy versszakát folyamatosan más-más pajtás még elszavalja, szinte egy egész raj szerepelhet osztályünnepségeken.

És március 21-én? Bizonyára több pajtásotoknak megvan a Kisdobosok Évkönyve 74. Keressétek meg benne a Tündöklő tavasz és a Tanácsköztársaság című oldalakat. Az ünnepeket magyarázó szövegen kívül verset is találhatok 15-ére és 21-ére is. Figyelmetekbe ajánljuk még a 100. oldalon Tatay Sándor: „Hogyan lett egy régi márciusból kettő" című novelláját, amelyben az író a Tanácsköztársaság kikiáltásának eseményeiről ír. Az ünnep napján ezt is felolvashatjátok.

ARANY JÁNOS

Haj, ne hátra, haj előre

Haj, ne hátra, haj előre!
Vérmezőről vérmezőre!
Mert ott az a virág terem,
Melynek neve győzedelem,
Haj rá haj!

Tavaszodik, lágy az idő,
Kihajt a fű, kövéren nő:
Az is azért olyan kövér,
Megáztatta tövét a vér.
Haj rá haj!

Hadd áztassa, hisz az nem baj,
Ha szépen hajt, nem másnak hajt;
Ha terem is, nekünk terem
A véren vett győzedelem,
Haj rá haj!

(1849)

JUHÁSZ GYULA

A munkásotthon homlokára

Ki itt belépsz, templomba lépsz be,
Szentség a munka és erő,
Ez a jövő nagy menedéke,
Embert egekbe emelő.
A munka a rend és a béke,
Az életünknek lelke ő.
Csak az bitang és az hazátlan,
Ki here módra él magában!

Ki itt belépsz, jövőbe lépsz be,
Mely millióknak ád jogot
Vérért, verítékért cserébe,
Hogy legyenek mind boldogok!
Hogy a gyalázott Ember képe
Ragyogjon, mint a nap lobog!
S a munka ne legyen robot csak,
De himnusza a dolgozóknak!

Ki itt belépsz, hozd el magaddal
Piros zászlónak a reményt,
Ki itt kimégysz, vidd diadallal
A mély hitet, vidd szerteszét!
Dolgozni föl mind, lankadatlan,
Amíg az élet fénye ég!
Hirdessük: itt nem boldogul más,
Csak aki alkot, aki munkás!

(1919)

FÉNYES TAVASZI SZELLŐK

Két költeményt olvashattok ezen az oldalon. Arany János verse 125 esztendővel ezelőtt, az 1848—49-es szabadságharc idején született, abban a dicső korban, amikor a magyar nép felkelt és fegyvert fogott az idegen elnyomók ellen, hogy kivívja hazánk szabadságát és függetlenségét. Elődeink önfeláldozó hazaszeretete, csodába illő hősiessége az egész világot ámulatba ejtette, megbecsülést szerzett a magyar névnek. Mély tisztelettel és jogos büszkeséggel emlékezünk március 15-én népünk akkori fiaira, a forradalmárok és a hazafiak nagyszerű seregére, kiknek tettei dicső példaként állnak előttünk ma is.

Juhász Gyula költeménye a Magyar Tanácsköztársaság korát idézi. Ötvenöt esztendeje, 1919. március 21-én a négy évig tartó világháború vérözöne után a dolgozó nép megdöntötte az urak hatalmát, s elhatározta, hogy új világot épít hazánkban. Olyan világot, olyan társadalmat, amelyben a föld nem a henyélő földbirtokosok fényűzését, hanem a földművelő nép jólétét szolgálja — annak terem, aki megműveli. S ahol a gyáripar termelése boldog, megelégedett életet biztosít a munkások számára. A Tanácsköztársaság feledhetetlen emlékű hősei olyan világért küzdöttek, amely fölött a béke napja ragyog, s amelyet a tudás és a becsületesen végzett alkotó munka termékenyít meg s borít virágba.

Elődeink — az 1848-as kokárdás forradalmárok és az 1919-es vöröskatonák — harca akkor elbukott az egyenlőtlen küzdelemben. Reményeik és terveik csak hazánk felszabadulása után válhattak valóra. Áldozatos harcuk azonban nem volt hiábavaló: minden csepp kiontott vérük szabadságunk fáját táplálja és növeszti ma is.

Márciusban, amikor a friss tavaszi szellők s a melengető napfény hatására újjáéled a természet, büszkén emlékezünk nemzeti történelmünk forradalmi tavaszaira — 1848-ra és 1919-re. S emlékezünk a harmadik tavaszra is, 1945 tavaszára, amely meghozta végre népünk számára az igazi és végleges újjászületést.

Űr Kata jelenti:

Legkedvesebb levelem márciusban

„Kedves Űr Kata! Mi a miskolci 10. számú iskola 2.á osztályába járunk, tollat ragadunk és értesítünk téged a legfontosabb eseményekről. Közelünkben van a Szociális Otthon, ellátogattunk oda. Műsorral és virággal köszöntöttük a drága kis öregeket. Moharos tanár bácsi is az otthon lakója. Megkértük, legyen rajunk tiszteletbeli tagja. Vállalta. Seregi Zsuzsa pajtásunk felkötötte a 70 éves tanár bácsi nyakába a kék nyakkendőt.

Telepünk óvodájában mi voltunk az első lakók. Jólesett most visszalátogatni. A mostani lakóknak műsorral és kis ajándékokkal kedveskedtünk. Hogy miből? Gyógyszeres üvegeket gyűjtünk, beváltjuk; ez igazán egyszerű!

Majd máskor is írunk tetteinkről.

Üdvözlettel

Molnár János kisdobos
a Március 15. raj tagja
3526 Miskolc, 10. sz. ált. isk."

Könyvbarát barátaim

Nem sokkal azután, hogy elsős koromban megtanultam olvasni, gyűjteni kezdtem, nemcsak a könyveket, hanem azokat a gyerekeket, akik szintén szeretnek olvasni. Velük hamar szót értettem, összebarátkoztam. Azóta is gyűjtögetem őket, és mert szerencsére sokan vannak, baráti köröm egyre bővül.

A győri Katowice úti iskola egész második osztályát könyvbarátaim közé sorolom; együtt iratkozott be az egész raj a Gyermekkönyvtárba, azóta is látogatják, nem együtt, de egyforma szorgalommal. Kollel Zsuzsa (1162 Budapest, Árpádföld, Suba u. 3) és Závoczki Piroska (3646 Nehézseny, Petőfi Sándor u. 23) levelező pajtást keres. Zsuzsának az az ismertetőjele, hogy két könyvtár tagja, Piroska meg azt írja, hogy számára a könyvtár a legszebb, legfontosabb épület a faluban. Én máris jelentkezem levelező pajtásnak, és szerintem egymásnak is írhatnának mindjárt. De baráti körömből biztosan írnak nekik mások is.

Abuczki Éva (3646 Nehézseny, Arany János út 63) leveléből idézek néhány sort, ezek alapján soroltam be máris őt könyvbarát-barátaim körébe. „ Nagyon sok könyvem van, nem is tudom hány darab. Játékkönyvtárazni is szoktunk az Ágival. Tudjuk, hogyan kell, mert az igazi könyvtárba gyakran járunk. Ünnepekre mindig könyvet kérek és ajándékozok én magam is. Mikulásra szüleimtől egy népmese gyűjteményt kaptam. Apámnak a Bükk hegység térképét ajándékoztam, anyunak pedig a „Zöldségkülönlegességek" című könyvet. Együtt örültünk."

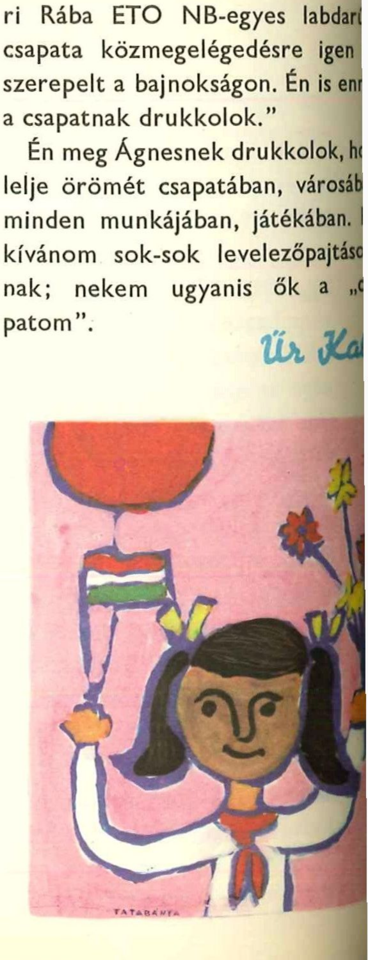
Nem térkép e táj

A kiskunmajsai 608. sz. Zrínyi Ilona úttörőcsapat Váci Mihály rajának kisdobosai hírt adtak expedíciójukról. Ezt írják: „Mivel alföldi gyerekek vagyunk, úticélunk hegyes vidék megismerése volt. Autóbusszal Pécsre utaztunk. Megismerkedtünk a város sok-sok nevezetességével. Talán legnagyobb élményünk a televíziós torony volt. Felmehettünk a tetejébe, onnan gyönyörködtünk a város, az erdő, a hegyek szépségében. Mindannyiunknak felejthetetlen ez a kirándulás." — Ezt bizony én is igazolhatom. Én is jártam Pécsett, alig várom, hogy újra viszontlássam a kedves-szép vidéket. És főleg: a pécsi „Dr. Hal József utcai" általános iskola kedves, barátságos kisdobosait. Nagyon megszerettem valamennyit, és szívből ajánlom a kiskunmajsaiaknak, keressék fel őket levélben, gyarap- ni fog Pécshez fűződő élményük.

Kiss Ágnes (9028 Győr, Vak Bo- tyán u. 21.a.) arról ír, hogy exp- ciós naplót vezetnek. Megbeszélt ki kutatja fel Győr múltját, ipari lődését, fontosabb létesítmény Győr térképét már el is készített Ágnes a következő vallomással fe- be levelét: „Nagyon szeretem Gy- a vizek városát. Jó tudat, hogy a G- ri Rába ETO NB-egyes labdar- csapata közmegelégedésre igen szerepelt a bajnokságon. Én is en- a csapatnak drukkolok."

Én meg Ágnesnek drukkolok, h- lelje örömét csapatában, városá- minden munkájában, játékában. kívánom sok-sok levelezőpajtás- nak; nekem ugyanis ők a „ patom".

Űr Ka-

Kedves Coffi! Idén március 15-én sétálni fogok, Petőfi nyomában. Feltűzöm a kokárdámat és elindulok.

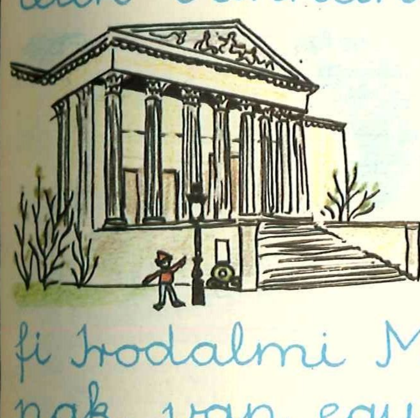
A Petőfi Sándor utcában kezdem a sétát. Bemegyek a Pilvax-közbe. Itt állt régen a Pilvax-kávéház. A

mai Pilvax nevű étteremben kis kiállítás őrzi a márciusi ifjak emlékét. Továbbmegyek a Kossuth Lajos u. 3. számú házhoz.

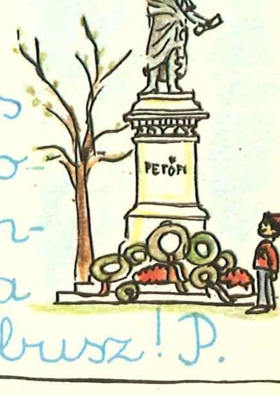
Ez volt a Landerer és Heckenast nyomda. Ma üzletek vannak a helyén. Innen a Nemzeti

Múzeumhoz ballagok. Emléktábla idézi fel Petőfi és Vasvári emlékét. Most a Károlyi-palotához megyek, mert itt van a Petőfi Irodalmi Múzeum. Petőfi-kiállításának van egy terme, amely csupa 1848 március 15.-i dolgot mutat be, pél-

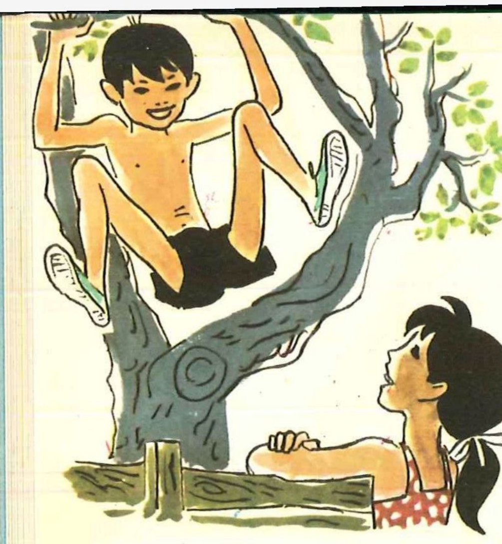
dául Petőfi kokárdáját, kardját, a Nemzeti dal és a 12 pont aznap nyomtatott szövegét. Utam végállomása a Március 15. tér. Itt, a Duna partján áll Petőfi szobra. Minden március

15-én ünnepélyesen megkoszorúzzák. – Coffi! Mit gondolsz, mennyi ideig tartott a sétám? Számítsd ki! Szerbusz! P.

MARÉK VERONIKA rajza

BAKÓ ÁGNES

Nem érdemes jót tenni!

SZŐNYI GYULA rajza

Valami olyat kellene már játszani, amilyet eddig még sose játszott senki!

— Mondjuk, mosónőt! — Niki ezt igazán komolyan mondta, Fruzsi mégis harsány hahotára fakadt. Pukkadozott és fulladozott és ugrált és levegő után kapkodott, és amikor mindezt abbahagyta, legyintett.

— Bolond vagy! Ilyesmit senki se szokott játszani.

Niki aprókat pislogott. Megesküdött volna, hogy Fruzsi pontosan azt mondta, olyat szeretne játszani, amilyet még soha senki sem; most meg nevet? És fölényeskedik? Niki nagyon örült, hogy a „mosónő" eszébe jutott. Biztosra vette, hogy manapság valóban nem játszik senki ilyet. Sajnos, Fruzsin sem lehet már eligazodni! Egyszerre megzavarodott. Tenyerét kiverte a veríték. Észrevétlenül beletörölte a szoknyája szélébe, majd tanácstalanul így szólt:

— Hát.... akkor kérdezd meg a fiúkat. Ők biztosan okosabbat is tudnak.

— Csudát! — biggyesztette le a száját Fruzsi, de már nyargalt is. Átugrált néhány virágágyat, meg felásott gödröcskéket, s a kerítés tövében megállt.

— Jocó! — kiabálta. — Jooo-cóóó!

— Ne szirénázz, itt vagyok — hallatszott súgva a feje fölül. Fruzsi a lombok közé kémlelt. A nap a szemébe tűzött, de azért felfedezte Jocót. Az eperfa ágán lebegett ég és föld között. Fruzsi szeme felragyogott.

— Leesel, te! — mondta vidáman.

— Én aztán soha — állította Jocó. — Biztonsági öv van rajtam.

Fruzsi nagyra meresztette a szemét, de egy szál fürdőnadrágon kívül egyebet nem látott Jocón. Ezt meg is mondta neki pattogva és harciasan, mire Jocó kénytelen volt bevallani, hogy a biztonsági övet természetesen csak gondolatban viseli.

— És miért másztál oda? — érdeklődött Fruzsi. — Mit csinálsz odafent egyáltalán a kalimpáláson kívül?

— Légtornász vagyok — jelentette ki Jocó. — „Repülő Doria." Épp a hármas szaltót gyakorolom.

— Akkor csak szaltózz lefelé onnan, de szaporán — mondta Fruzsi —, mert így nem tudok beszélgetni. Kificamodik a nyakam. Különben is játszani akarunk. Mosd le magadról a koszt és gyere át. Vendégség v nálunk.

Jocó szemrehányó pillantást vetett lefelé.

— Csuda ötleteid vannak, mondhatom! Mosakod Kora délután! Méghozzá vendégek miatt! Tudhatod, ho ki nem állhatom a vendégséget. Minden vasárnap délut elrontanak. — Azzal előrenyújtotta, majd szétterpe tette a lábát, s nagyot lendített magán. Fruzsi csöndb elismerte magában, hogy voltaképpen remekül műv ezt az egész légtornász dolgot, és hunyorogva vár a hármas szaltót. Kicsit ugyan féltette Jocót, mert e vacak bukfencet sem tudott tornaórán hibátlanul me csinálni, de persze azt állította, hogy csak azért, me Kata néni olyankor ott áll és cudarul figyel és osztály Lehetséges, hogy a szaltókkal másképpen áll a helyze Már miért ne tanulhatná meg magánszorgalomból Joc Eleget látta a tévében!

Fruzsi hát hunyorgott és figyelt. Jocó közben minde félét művelt ott fenn az eperfán. Főként kalimpált. Fruzs nak váratlanul az az érzése támadt, hogy biztosan nagyo is szívesen lejönne már onnan, csakhogy nem megy olya könnyen! Ezen kuncogott is kicsikét lenn, a kerítés töv ben. Utána pedig így szólt:

— Ez nem olyan vendégség, te! Bátran lejöhetsz! Csa Niki van itt, meg Julcsi néni.

Jocónak egyszerre paprikapirosra gyúlt az arca. Élese kiáltott, és nagy lendülettel átívelve a palánkon, Fruz lábánál kötött ki.

— Na! — mondta egy pillanattal később Fruzsi. — Mi ijesztgeted az embert!?

— Klassz ugrás volt... Mi?... — kérdezte kissé b zonytalanul Jocó.

Fruzsinak nagyon kicsi orra volt, az is ég felé fordul a kérdésre. A szája sarka meg lefelé biggyedt.

— Szerintem leestél — mondta könyörtelenül, és mer Jocónak most már a füle hegye is lángralobbant, sietv hozzátette. — Ez persze kettőnk titka marad. Na, gye rünk! Nem is vagy annyira koszos.

Jocó nem mozdult. Pulykavörösen és megfeszített láb bal állt.

— Minden amiatt a te nyavalyás Nikid miatt van! — ki áltotta.

— Most megint mi bajod vele?

Jocó dühösen megrázta magát.

— Eddig hárman is jól megvoltunk. Nem? Minek kel ő ide negyediknek neked?

— Csak — mondta kimérten Fruzsi és az orra ismé a levegőbe fúródott. — Egy lánynak, ha nem tudná barátnő is kell. És Nikinek nevezem, akár tetszik neked akár nem! Kívüle még öt Anikó van az osztályban. H Julcsi néninek Niki, akkor nekünk is az lehet.

— Felőlem! — dünnyögte Jocó. — Csak tudnám, miért éppen ő kell barátnőnek?

— Mert aranyos. — Fruzsi elnevette magát. — Haj szálra olyan, mint egy sajnálni való királylány valamely meséből. És, ha ezután is undokoskodsz vele, hát téged foglak úgy hívni, hogy Kántor József! De mindenki előtt Aztán megnézheted magad! Na, mehetünk?

— Persze... — Jocó ezt kis sóhajjal mondta. Megadóan trappolt Fruzsi után. Közbe két hosszút, s egy rövidet füttyentett. A füttyszó Hőna Gusztinak szólt, aki kisvártatva meg is jelent a kert túlsó oldalán, két meglazított kerítésléc között. Kicsit bandzsított. Ha izgatott volt — mint most is —, akkor meg éppenséggel keresztbe állt a szeme.

— Mit játszunk? — kérdezte, míg egyszerre bámult Fruzsira is, Jocóra is.

— Mosodát! — vágta ki Fruzsi. — Mert olyat eddig még sose játszott senki.

Ő is, Niki is azt várta, hogy a fiúk nevetgélni fognak, vagy valami ilyesmi, de meglepő módon mind a kettő felvidult.

— Ez aztán!... — kiáltotta Jocó. — Ki találta ki?

— Én... — mondta szerényen és bátortalanul Niki, de a fiúk elismerően bólintottak. Hőna Guszti még vállon is veregette.

— Klassz vagy, Niki! És igazán mosni fogunk?

— Hát persze! — Ezt már Fruzsi mondta a világ legtermészetesebb hangján.

— És géppel? — kérdezte izgatottan Jocó.

— Kézzel is moshatsz, de úgy fárasztóbb — kuncogott Fruzsi.

— És mit fogunk mosni?

— Na! — Fruzsi legyintett —, mosnivaló az akad bőven. Tele van a szennyesláda. Anyu mindig hétfőn mos, és ma vasárnap van.

— Munkára fel! — rikkantott Jocó, s már indult is a fürdőszobába. — A mosógépet én kezelem, mert ahhoz igazán értek. Mamának is mindig én segítek a mosásnál.

Először úgy volt, hogy Jocó lesz a mosodás, Guszti a pénztáros, Niki a háziasszony, Fruzsi pedig az üzletvezető és meós; aztán valahogy másként alakult az egész. Ez pedig azért volt, mert Fruzsi közben — ha szórakozottan is, de megjegyezte:

— Irtó klassz játék, nem? Most mégis valami nagyon nagy jót teszünk. Holnap anyunak ezt a sok kacatot mind egyedül kellene kimosnia. — Ez a megjegyzés volt az, amelytől mindannyiukat elfogta a buzgalom; annyira, hogy Niki elfelejtette ezt mondani:

— Jó napot kívánok! Szíveskedjék ezt a kis mosnivalót átvenni!

És Jocó sem válaszolta azt, hogy:

— Hét végére készen lesz. Hanem csak buzgón ki-be kapcsolta a gépet, míg Hőna Guszti szaporán nyomkodta a mosóvízbe az ingeket, sálakat, pulóvereket és konyharuhákat; azaz mindent, amit csak mosni lehetett, s az izgatottságtól keresztbe-kasul állt a szeme.

Már félig kiürült a szennyesláda, amikor Fruzsi elhaló hangon megszólalt.

— Várjatok!... — és merengve nézett egy rózsaszínű, kissé lilával árnyalt férfiinget. — Nem emlékszem, hogy apunak ilyen színű inge volna. Azt hiszem baj van... Azt hiszem, ez az ing mosás előtt még fehér volt...

A mosógép leállt. Mind a négyen a valaha fehér ingre meredtek.

— Fehér volt — mondta most már nagyon biztosan Fruzsi. — Apunak ugyanis csak fehér inge van... és ez azért biztos, mert az én pullóverem is fehér volt...

— Jaj! — kapott a fejéhez Niki. — A piros fejkendő! Azzal együtt mostuk! — És letörten emelte ki az öblítő vízből az egykori piros kendőt, amely most halványlilának tűnt, kis, fekete foltokkal.

— Nem érdemes jót tenni! — sóhajtotta Fruzsi. — Az ember igyekszik aztán így megjárja... Tűnjetek el! Nekem most sürgős beszélnivalóm van anyuval.

A többiek kisomfordáltak. Csöndben ültek a veranda lépcsőjén, akár őszidőben a fázós verebek.

— Ne bőgj, Niki! — mondta atyáskodva Jocó; holott Nikinek esze ágában sem volt ilyesmi. Mindössze azért kapta arca elé a kezét, mert hirtelen valami bolondos jókedv fogta el; azzal együtt pedig a nevethetnék. Igaz, a mosás balul ütött ki, de most játszottak először négyen együtt úgy, hogy nem undokoskodott Jocó.

És amíg Fruzsi benn a házban megbeszélte a mamájával a megbeszélnivalót, odakünn, a veranda lépcsőjén Jocó megértően és férfiasan Niki vállára veregetett s így vigasztalta:

— Ne bőgj, no! Hallod? Téged senki se okol, semmiért.

Niki az ujjai fölött ránézett.

— A bajban... ugye összetart az ember... — szögezte le Jocó, amire Hőna Guszti is rábólintott.

Akkor jelent meg Fruzsi megkönnyebbült arccal, mosolygósan a veranda ajtajában.

Gyere velünk

JOÓ KATALIN

Sok szép épület — köztük iskola is — van Budapesten. Ha az ember az új, korszerű lakótelepeken jár, láthat ilyet eleget. Az az iskola, ahol nemrég jártam, a város hetedik kerületében: a Rottenbiller utcában áll. Van ennél nem egy sokkal szebb és korszerűbb a fővárosba Mégis expedíciónkhoz ennek a meglátogatása a le illőbb.

TÁBLA A SZÜRKE FALON

Az iskola majdnem százesztendős: 1889-ben épült. Az utca Pest város 1848-as szabadságszerető polgármesterének a nevét viseli. A falon tábla: itt, ebben az iskolában alakult meg 1919-ben az első úttörőcsapat.

Környékén két-három emeletes régi bérházak. Kapualjuk mindig sötét. A körbefutó gangokról — körfolyosókról — nemigen jut fény az udvari szobákba. A házak udvara köves. Egyetlen zöld folt: a Lövölde tér. Onnan a Fasor — ma Gorkij nevét viseli — egyenesen a Ligetnek tart. Ott játszottak, métáztak, golyóztak, stukk-labdáztak a hajdani gyerekek. Vasárnap oda kirándult a család. A gyerekek nedgrassze fügét kaptak, és nem kólát, hanem gazénak nevezett üdítőt ittak. Estefelé meg katonazene hangjaira andalogtak hazafelé a felnőttek, mert ez szólt a Lövölde téren. 1914-ben az első világháború idején a katonavonatok búcsúztatásakor is szólt a zene. Aztán annyi vonat indult a frontra, hogy nem győzték zenével. S ott már a srapnel muzsikált, s a téri kappelmeister — karnagy — helyett a halál vezényelt...

TÖRTÉNELMI NAPOK VOLTAK

1919. március 21-én kikiáltották a Tanácsköztársaságot. 23-án — tehát két nap múlva — a környékbeli fiatalok a Rottenbiller utcai iskolában találkoztak. Volt közöttük gimnazista, akit akkoriban „fiatalúrnak" szólítottak a boltosok és iparosok. De volt kisinas és polgárista is. Beszélgettek, ismerkedtek, vitáztak. Aztán másnap újra eljöttek és harmadnap megint. Hirdetések kerültek a falra, irodalmi kört szerveztek, és hamarosan nevet is választottak. Aki olyan úton jár, melyen előtte soha, senki — az úttörő. Nyomában ezrek haladhatnak majd, mivel ő elkészítette a csapást, az utat másoknak is... Így lett a nevük úttörő. Példaképül Marx Károlyt választották. Róla előadást is tartottak azoknak, akik nem ismerték munkásságát és életét. Neve után az első úttörők „marxoknak" is mondták magukat. 1919. április 23-án fogadalmat tettek ezek a fiatalok: „Hazámért, a proletárdiktatúráért élek, dolgozom, s ha kell, harcolok!"

NÉGYSZÁZ ÚTTÖRŐ

A Rottenbiller utcai iskola úttörői négyszázan voltak 1919-ben. Nagy dolognak számított, hogy külön lányszakasz is volt, hiszen akkoriban a lányokat sehová sem engedték egyedül, és sem politikáról, sem pedig újságról, napi eseményekről nem illett tudniok, beszélniök. Virágszálaknak nevelték őket — persze a jobbmódúakat elsősorban —, akiknek egy céljuk lehetett: mielőbb, akár tizen-
hat évesen férjhezmenni. Hogy m
csináltak akkor, az úttörők közöt
Tépést a sebesülteknek, és pály
udvari ügyeleten gyümölcsöt, vi
hordtak az érkező és harcba indu
katonáknak. Mert közben a Vör
Hadsereget szervezték a felnőtte
Az idősebb — mai rajvezető korú
fiúk maguk is jelentkeztek, s a ha
ügyi népbizottság nemcsak a katon
egyenruha, de néhányuknak még
fegyver viselését is engedélyezte.

„A TETTEK BESZÉLNEK"

A háború éveiben a kenyér, zs
cukor s általában minden fontosa
élelmiszer jegyre volt kapható. A v
ros, Budapest éhezett. Tanév vége
tével az úttörők dolgozni indulta
Kocsiszám szedték a cseresznyé
meggyet, zöldborsót. Nagykartal
és Almásfüzitőn egyaránt jártak, se
tették a fővárost. Jelszavuk vo
„A tettek beszélnek."

És ez ma is érvényes! Szíves
emlékeznek ezekre a napokra a vi
legelső úttörőcsapatának tagjai. Sz
vukat sok magnótekercs őrzi, s ez
az 1024. Marx Károly úttörőcsap
legféltettebb kincsei. A régi marx
mai utódait, a mai csapatot hívják í

Budapestre — a ROTTENBILLER UTCÁBA

A négyszáz első úttörő közül ma már csak tizenketten élnek, de ezek a magnótekercsek még huszonegyük emlékeit rögzítik. A „veteránok őrse", ők tizenketten, ma is ott vannak a csapat ünnepségein, és ők kötik fel minden április 23-án az úttörőavatáson a vörösnyakkendőt.

MÚZEUM A FOLYÓSON

Üveg alatt, az iskola folyosóján emlékek sorakoznak. Elsárgult lapú igazolvány. A legelső... Ötágú csillag. Ez volt a zászlórúd legtetején. Évtizedeken át őrizték a hajdani úttörők, felnőttként is, míg ide került, méltó helyre: nagy ünnepségeken a csapatzászló tetejébe! Aztán itt ez a jel: ЯE Az R a Rottenbiller utca, a H pedig Halácsy Endre nevének kezdőbetűje, ő volt az első csapatvezető. Úgy emlékeznek rá, hogy nagyon szerette a gyerekeket, és amikor a Tanácsköztársaságot leverték, a fehér terror napjaiban is egész emberként védte, óvta a marxokat. „Vasárnap dolgozatjavítás" — ment körbe a hír. Ma úgy mondanánk, hogy riadólánc. És minden fiatal tudta: az iskolában vasárnap komoly dologról kíván velük szólni Halácsy tanár úr. A mai pajtások minden évben tisztelegnek emlékének. A sződligeti temetőben ők találták meg nyolc esztendeje a sírját, s azóta is gondozzák, és Március 21-én, az avatás ünnepén és Pedagógus napon messziről mutatja a sok virág, hogy emlékét őrzik a mai úttörők.

A VÖRÖS JELVÉNYNEK MI AZ ÁRA?

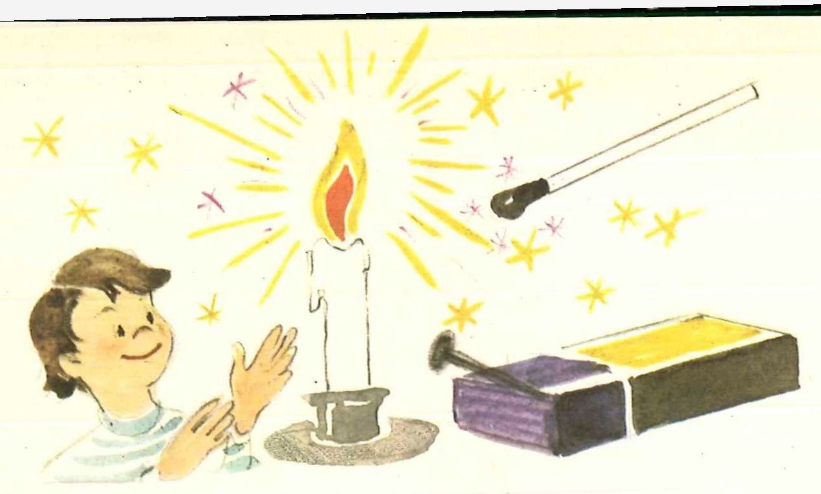
Vörös gomb a kihajtón — mit jelent? Talán újabb divatot? Hiszen ilyen gomb, ha csupán gomb, megvásárolható a Röltexben! De a Rottenbiller utcai úttörőcsapat gombjai pénzért mégsem kaphatók — bár a kelléket valóban vásárolja hozzá a csapatvezetőség. Ezt csak a legkiválóbb pajtások kapják, akik egész évben a közösséggel és a közösségért dolgoznak, s példásan teljesítik feladataikat az iskolában, az úttörőcsapatban és otthon egyaránt. A jelvényes pajtások nagy megtiszteltetésben részesülnek: tanáraik megbíznak a szavukban, önállóan játszhatnak az udvaron, felügyelet nélkül lehetnek az osztályban, és mulasztásukat is ők maguk igazolhatják. Eddig még egyetlen gyerektől sem kellett visszavonni a jelvényt.

LEVELEK JÖNNEK, PAJTÁSOK MENNEK

Sokfelől érkeznek látogatók a csapathoz. Ismerik őket itthon és idegenben. Naponta hoz a postás leveleket vidéki csapatoktól és külföldről. Mogyorósbánya, Dorog, Pécs, állandó levelzőik vannak ezekről a tájakról. Nagy barátságban vannak a lengyel harcerekkel, és a német úttörőkkel. Csoportok indulnak nyaranta a Keleti-tenger partjára vagy a Balaton mellé, táborba. Még vízi táborba is, és ezt a folyosó mélyén rejtőző, Dunáról álmodó karcsú csónak mutatja igazán. Hej, hajdani marxok! Ott cseng a magnótekercsekben és fájdalmasan emlékeznek arra, hogy proletárgyerekek, kispénzű családok fiai, lányai 1919-ben már ott tartottak, hogy augusztus elsején indulnak a Balatonra. De a történelem közbeszólt, a Tanácsköztársaságot leverték és csak huszonöt év múltán indulhattak a gyerekek a felszabadulás után a balatoni táborokba. Ez ma már a távoli múlt emléke csupán. Mondhatnám úgy is, hogy történelem... Ha a Rottenbiller utcai iskola falán a táblára tekintek, s olvasom, hogy itt alakult meg az első úttörőcsapat, akkor arra kell gondolnom, hogy ezzel kezdődik a mi úttörőcsapatunk története, amelybe az azóta eltelt 55 esztendő folyamán oly sok dicső tettet jegyeztek be. Ezt a történetet napjainkban itt a Rottenbiller utcai iskolában és mindenütt az országban a mai kisdobosok és úttörők folytatják, írják tovább — tetteikkel.

GÖRÖG JÚLIA rajza

KÁNTOR ZSUZSA

HAUSWIRTH MAGDA rajza

Egy Szál Gyufa

Egy Szál Gyufa hevert a konyhai asztal fiókjában sok más lom közt. Egy gyufaskatulyában hevert, mellette Rozsdás Szög. Hogy került oda az a Szög? Hogy feledték ott Egy Szál Gyufát? Erre senki sem emlékezett.

Egyszer már rendet csinálhatnának bennem — morgott a Fiók.

Akkor engem kidobnak a szemétbe, gondolta egykedvűen a Gyufásdoboz. Rozsdás Szög feküdt a dobozban, oda se figyelt. Aludt. Egy Szál Gyufa izgatottan forgolódott: az nem lehet, hogy csak úgy egyszerűen kidobjanak!

Rozsdás Szög felébredt: — Mit izegsz-mozogsz? Mi bajod?

— Ebben a dobozban valamikor nagyon sokan voltunk. Sorban minden társamat kivették már. Csak engem hagytak itt.

— Hát aztán! Engem meg idelöktek melléd. Nekem jó. Csak maradj veszteg. Aludnék. Fáradt vagyok. Gépet tartottam össze. Aztán egyszer csak reccs: letört a hegyem. Már nem bírtam. Szép volt, jó volt, elég volt. Most szundizok. Aludj te is!

— Jó. Megpróbálom.

És megpróbálta, de hamar felriadt. Melege lett.

— Mégse bírok, nem bírok. Valami van a fejemben.

— Abban a kis rücskös, barna fejedben? Még mit nem? Mi volna!? De nagyra vagy vele!

Egy Szál Gyufa sóhajtozott: — te már egyszer összetartottál egy gépet, azt mondod. Én még semmit sem csináltam. Pedig érzem, hogy óriási dolgokat tudnék!

— Na ne mondd! Jót vagy rosszat?

— Jót is, borzasztót is. Álmodtam. Pirosat meg sárgát. Forrót és meleget. Világosat. Valami van a fejemben, és ha kipattan...

— Miket beszélsz! Ej, te ostoba!

Egy Szál Gyufa nem szólt többet. Csak magában: ha akarnám, megolvadnál bennem, te öreg, Rozsdás Szög! — Az meg csak nevetett. És egy idő múlva megint rámordult: — mondtam már, ne forgolódj annyit, maradj nyugton! Talán álmodtál már megint?

— Igen.

— Mit?

— Szikrát. A fejemből jött.

— Ebből elég legyen, kezdelek unni.

Egy Szál Gyufa elhallgatott. Mire is a beszéd, minek? Ez úgyse hiszi, amit mond. És talán nem is igaz. Lehetséges volna, hogy igazán üres a feje? Szomorú volt.

Egyik este kialudt a villany a házban. Lábak topogtak, kezek tapogatóztak a sötétben. Kinyílt a konyhaasztal fiókja, hangok hallatszottak. Egy csalódott: ez üres, ez a doboz... — és egy örvendező: még e g y szál van benne!

S akkor megtörtént. Valami a fejéhez ért, s onnan előugrott a szikra, s körbevilágított. Alátettek egy karcsú gyertyát s Egy Szál Gyufa fölébe hajolt. Átfolyt a lángja a kanócba. A gyertya körül többen álltak, s egy kisgyerek tapsolt: — Jaj, de szép! — Hozzá ne érj — kiáltott a mamája, mert megéget! — s a kisfiú nem is ért hozzá, csak nevetett örömében, hogy a gyertya fénye elűzte a sötétséget, és mulatságos árnyékok táncolnak a falon. — Jaj, de szép!

A nyitott skatulyából kikandikált Rozsdás Szög. — No nézd csak, dünnyögte magában csodálkozva — hisz ez csakugyan tudott valamit.

GALAMBOSI LÁSZLÓ

Pehely

Megcsobban a víz a nádon.
Pehely ring a madárszárnyon.
Zöldbe hajló fűzfa ágán
kiáltoz a kósza fácán.

Ne kiáltozz kósza fácán,
fény álmodik árnyék ágyán.
Álmodja, hogy mint az ág
megtartja a vadrucát.

Megtartja a vadrucát
bimbót bontó égi ág.
Égi ág.
Égi ág,
hintáztatja sugarát.

Fodrosabb a tajték árnya.
Tükrösebb a madár szárnya.
Holdba hajló fácán tollát
rejtő lombok aranyozzák.

BENCZE JÓZSEF

Kovács

A kovácsműhely csillagmeséje
büszke mesterség lett álmaim éje.
Acélkalapácsok kipikopácsa,
felizzott vasak piros varázsa,
keresni jöttek, estig elnéztem,
kormos kiskováccsá én is felnőttem.
Azóta folyton szítom a szikrát
verseim égő, csillogó titkát,
csillagtánc ejtett ott bűvöletbe,
segédnek mégis egy kovács vett be.
Sóhajom szisszen, égetnek lángok,
szívemben örök dalt kalapálok.

FRIDECZKY FRIGYES

Március

Esteledik, csendre csend ül,
dorombol a dombok bokra,
havat hízik kövér felhő
s fontolgatja, hogy leszórja.

Álmos halmok nyújtózkodnak,
csitri csermelyek csevegnek,
hóbundában hóvirágok
holtsápadtan szenderegnek.

Barnabőrű barka kölykök
álmunkban már kipattannak
s bolyhos bundát kínálgatnak
a didergő hegyoldalnak.

Harkály harsány sorozattal
riasztja a szendergőket,
homlokot ráncoló tócsák
tükröt tartanak fenyőknek.

Csupasz fák közt szerény ösvény,
felkelő Hold cirmosítja,
az éjszaka fehér sátrát
alvó hegyekre borítja.

Tar fejüket takargatják
feketéllő szalmakazlak,
ragaszkodó sárban toccsan
félénk lépte a tavasznak.

HAUSWIRTH MAGDA rajza

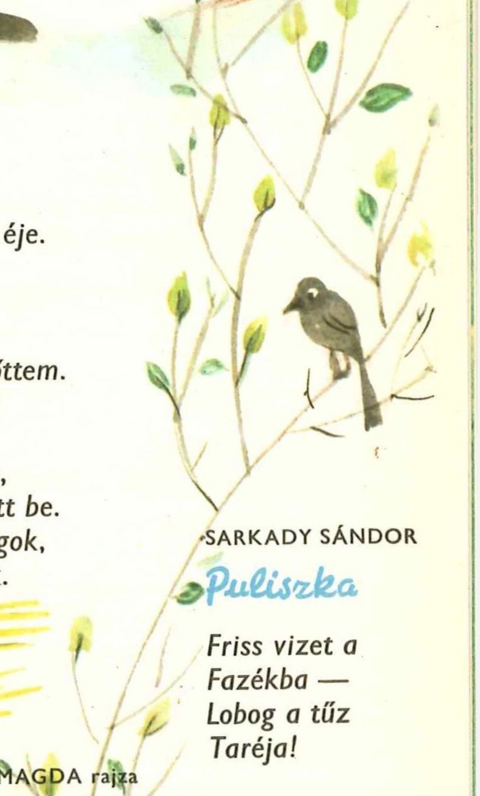
ZSADÁNYI LAJOS

Hová gurul a dió?

Hová gurul a dió?
  Zsebembe, zsebembe.
Hol van a sárgarigó?
  Már messze, már messze.

Hová szalad a hangya?
  házába, házába.
Hová fut a kisegér?
  Kamrába, kamrába.

Hol bujkál a fürjecske?
  Búzában, búzában.
Hol csörög a mogyoró?
  A zsákban, a zsákban.

SARKADY SÁNDOR

Puliszka

Friss vizet a
Fazékba —
Lobog a tűz
Taréja!

Kakastejhez
Dara jár —
Forogjon a
Fakanál!

Ha megdagadt,
Kiöntjük,
Forró zsírba
Fürösztjük.

Csippentünk egy
Csipet sót —
Sose ettünk
Ilyen jót!

Szederszemű
Juliska,
Hogy ízlik a
Puliszka?

PATAY LÁSZLÓ

A CSALAFINTA KICSI HÓD

Élt egyszer — nem is olyan nagyon régen — egy öreg természetbúvár, aki nagyon szerette az állatokat. Még a háza környéke is tele volt velük. Harkályok kopácsoltak a közeli fákon, s ha pondrót, férget nem találtak, az ablak keretét kopogtatták, hátha az öreg megszánja őket, holmi kis lisztkukac maradékkal. Apró énekesmadarak vallatták élelem után a bokrok alját, s a cinegének — mint az nálunk is szokás —, szalonnahéjat, fél diókat akasztott ki télvíz idején a bácsi.

Kis erdei faháza padlásán egy fenyőnyest család tanyázott. Olyan bizalmasok voltak, hogy gyakran belábatlankodtak a házba, sőt nemegyszer még azt a tojást is ellopták, amit az öreg bácsi már kikészített, hogy rántottát csináljon magának belőle. A szelíd mókusokat pedig jó egynéhányszor meghajkurászták, hiszen a nyestek Kanadában éppen úgy szeretik a mókuspecsenyét, mint idehaza minálunk. — Mert, hogy a szavaimat össze ne keverjem, messze messze, a hatalmas kanadai őserdőkben játszódott ez a történet.

A kis faház szomszédságában egy patakocska folydogált, melyre gátat vertek a hódok, és olyan palotát építettek faágakból meg sárból a tóvá szélesedő víz kellős közepére, hogy nincs az az állat, amelyik utánuk tudná csinálni. Híres-nevezetes építőmesterek ám a hódok! Igazi erődítmény egy-egy ilyen vár. Még a legerősebb erdei ragadozók sem tudnak oda betörni, ha a foguk hódpecsenyére vásik. Bejárata a víz szintje alatt van, mert állatunk búvárnak is kiváló. Még egy negyed óráig is kibírja lélegzet nélkül, de le is bukik menten, ha veszélyt érez.

Eleinte a tudós bácsi elől is elmenekültek, de később annyira megszokták, hogy kiúsztak hozzá és vidáman üdvözölték, ha kedvenc helyén, egy kidőlt és félig elkorhadt nyírfatörzsre telepedve pihent a tavacska partján.

Persze a hódok részéről nem volt egészen önzetlen ez a barátság. A tudós ugyanis hol kenyeret, hol főttkrumplit, kukoricát vagy más, a hódok számára különösen finom csemegével lepte meg őket. Lerakta az elemózsiát, majd egy kissé hátrább vonult, nehogy óvatos és nagyon könnyen megriadó barátait a falatozásban zavarja, és megfújta a sípját.

A hódok nagyon hamar felismerték a sípszó jelentését: — tálalva van! — és ha meghallották, hát nagy igyekezettel úsztak a partra. Egyik szőrös fej a másik után bukkant a felszínre, és hullámzó V betűket szántottak a vízben. Különösen az egyik hódkölyök törte magát, hogy a többieket megelőzze. Ő volt a legkisebb, de neki volt a legnagyobb étvágya. Úgy viselkedett, mint akinek szilárd meggyőződése, hogy neki több jár, mint a testvéreinek, és nagyon igyekezett, hogy jóval előttük a partra érjen. Aggodalmasan pislogott feléjük, és szorgalmasan taposta a vizet, nehogy utolérjék, mert még képesek, és mindent elesznek előle!

Nos, egyszer ez a legkisebb hódkölyök valahogy elmélázott, és a testvérei, de a szülei is a kijáratnál tolongtak már, amikor végre meghallotta a sípszót. Fürgén felpattant, de hiába lökdösődött, nyafogott, morgolódott, csak utolsónak bújhatott ki a vár alagútjából.

Olyan versenyúszást nem látott még a világ, ami akkor kezdődött! Hiába igyekezett azonban a mi kis barátunk, hiába szerette volna ledolgozni a hátrányát, a többi nagyon gondosan vigyázott, nehogy megelőzhesse őket. Egyikük gyorsabban úszott, mint a másik, s a kicsi hód

bizony egy szikrányit sem tudott közelebb kerülni hozzájuk. Mire partot ért, azok már körül is ülték az ételt, és ő semmiképpen sem férkőzhetett az annyira áhított csemegékhez. Egy ideig izgatottan futkosott körbe-körbe, ógott-mógott magában, majd — mintha gondolt volna egyet — sarkonfordult és visszadöcögött a tó partjára. Belehátrált és nagyon szaporán csapkodni kezdte a vizet lapáthoz hasonló farkával. A hódok így jelzik, ha valamitől nagyon megrémültek. A többiek meghallva a csapkodást, azt hitték, hogy veszély fenyegeti őket, és hanyatt-homlok visszamenekültek a biztonságos palotába.

De hiszen ezt is akarta a kicsi hód! Olyan igyekezettel verdesett a farkával, mintha legalábbis a fekete Timberfarkas támadt volna rá, s képtelen volna előle elmenekülni. Hanem amikor az utolsó hódfej is eltűnt a víz alatt, egyszeriben alábbhagyott a rémüldözéssel! Partra mászott, szép kényelmesen kirázta a vizet a bundájából, komótosan az etetőhelyre ballagott — mintha tudta volna, hogy nincs miért siessen, az ételt már senki sem falja fel előle —, és degeszre tömte bendőjét. Még válogatott is, csak a legfinomabb falatokat szedte ki magának.

Amikor jóllakott, elülső mancsaival még egyszer kinyomkodta a vizet a szőréből, meg is fésülködött a karmaival, helyre kis bajuszkáját is megtörölte, és egy napos foltot keresve elheveredett a tisztáson.

Az öreg természetbúvár, aki bámulva figyelte a csalafinta kicsi hódot, a fejét csóválta. Harminc éve lakik kint az erdőn, azóta figyeli az állatok tevését-vevését, de ilyet még ő sem látott. Ez a kis mihaszna olyan ravasz volt, hogy az állatvilág legalaposabb ismerői sem tételezték volna fel egy hódról.

ÁMON ÁGNES

Melyik a legszebb fa?

— jelenet —

(A fákat gyermekek személyesítik meg, egy-egy ággal, levéllel, gyümölccsel jelezve, melyik fa nevében beszélnek.)

Jegenye:

Nézzétek mily magas vagyok!
Koronámon a nap ragyog,
felhő leng a fejemen,
Jegenye az én nevem! —

Platánfa:

Bár termetem kisebb nálad,
engem szeret a madárhad,
télen mindet etetem,
Platánfa az én nevem. —

Akácfa:

Szép vagyok s úgy mondják: édes,
virágfürtöm, fehér, mézes,
a méheket szeretem,
Akácfa az én nevem. —

Almafa:

Gömbölyű, de szép mosolygó,
a gyümölcsöm, ízes, olcsó,
piros minden gyerekem,
Almafa az én nevem! —

Gesztenye:

Legyezgetem gesztenyémet,
jaj be finom sütve, télen,
más fa ilyet nem terem. —
Gesztenyefa a nevem!

Mogyoró:

Kis kerek bokor vagyok csak,
de nincs párja mogyorómnak,
mókus őriz, gyűjtöget,
minden ágam tele lett!

Diófa:

Zörgetem érett diómat,
Télapó jön már maholnap,
ezzel lesz a jó gyerek,
cipőcskéje mind tele!

WAGNER JÁNOS rajzai

HOZZUK ELŐBBRE A TAVASZT!

Ezt úgy tehetitek meg, hogy a kertben, erdőben, réten duzzadó rügyekkel, kipattanásra várakozó bimbókkal fellelhető növényekből, ágakból néhányat behoztok a szobába, ahol rövid idő alatt — jóval megelőzve kinn maradt társaikat — kinyílnak.

Ha hozzájuttok, úgy gyümölcsösökben lenyesett ágakból, vagy kiránduláson összegyűjtött vadkörte, vadmeggy, keserű mandula, vadalma, mogyoró vagy fűzágak karnyi hosszúságú darabjaiból vízbe állíttok néhányat. Ha lehet, előzőleg kádba kiengedett kézmelegségű vízben áztassátok az ágakat néhány órán keresztül. Az ágakon hegyes levélrügyeket és kövér, gömbölyűbb virágrügyeket láttok. Öt nap múlva a levélrügyek jórészét távolítsátok el, hogy az ág minden erejét a virágok fejlesztésére fordíthassa. A magas, nagy vizesedényben három naponként cseréljétek a vizet. Rövidesen csudálatos virágpompába borulnak az egyenletes melegbe került ágak.

A tavaszi avar alatt keresgélve a hóvirág, kankalin, tőzike, hérics, írisz töveire bukkanhattok. Ha ezeket kevés környező földdel együtt kiemelitek, s otthon alacsony edénybe teszitek, amelyet félig raktok kaviccsal, s vizet töltötök belé, míg a tövet ellepi, hűvösebb szobában, öt naponként cserélt vízben gyorsan virágzásba kezdenek.

Igen gyorsan hoz virágot a nedves ligetekben, árokparton szedhető salátaboglárka (1. ábra). Fényes levelei között rövidesen megjelennek a bimbók, ha tövestül kiemelitek helyéről, és a gyökérzete között látható tartalék tápanyagot tartalmazó gumói között meghagyva a földet, alacsony edényben vízbe helyezitek (2.). A fényes szirmú, aranysárga virágok közül az elnyíltakat mindig körömmel csípjétek le, így újat hoz a növény helyette. Ugyanígy virágzásra bírhatjátok a boltban kapható jácint-, tulipán- vagy nárciszhagymát is, de valahogyan több örömöt szerez a saját gyűjtésű, vadon termő növénykék hajtatása, talán azért, mert egy szép koratavaszi kirándulás élményeire emlékeztet.

Hogy a növényvilágban szerzett tapasztalatokat egy kis ügyeskedéssel fűszerezzétek, a szobába telepített növénykékhez készítsétek el magatok a szükséges edényt. Leírásunk a Szolnok megyei Piroska-tanya kisdobosai nyomán készült. Ők kiürült HYPO műanyag flakont (3.) használtak fel e célra, de más lágy vagy meleg vízben meglágyított hengeres flakon is alkalmas. A flakon középső, kb. 7 cm hosszú részét hosszában, ollóval 6—7 milliméterenként bevagdosták; az alatta maradt rész magassága kb. 6 cm. A bevagdosott rész fölött cakkosan levágták a flakon felső részét, ezt mi a rajzon piros vonallal jelöltük. A műveletet azzal fejezték be, hogy a felül nyitott flakont kifordították, mint egy harisnyát, vagyis a fogazott peremet ráhúzták az alsó, virágcserép alakú részre. Az eredményt a 4. ábrán láthatjátok. A díszes tartóba bármely kisebb, szobai cserepes növényt is behelyezhettek, vagy asztali díszként, apróságok tartására is használhatjátok.

FERKAI LORÁNT

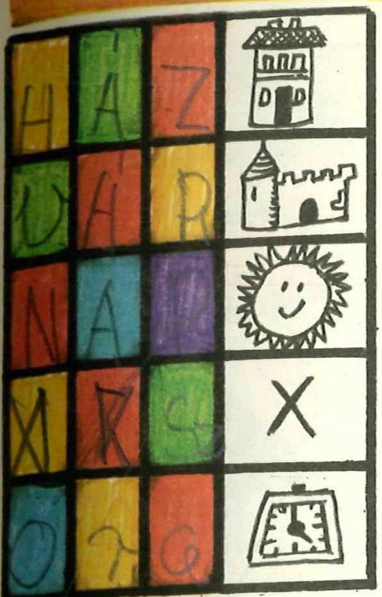

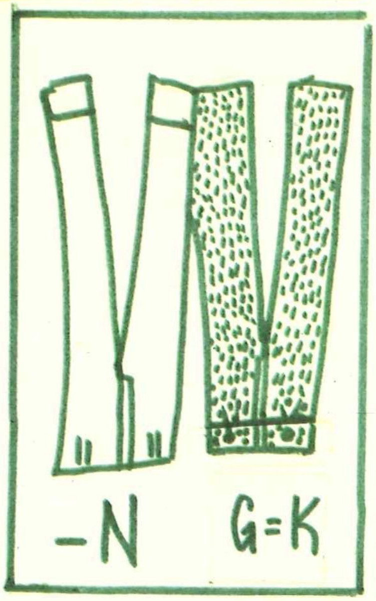

MÁRCIUSI FEJTÖRŐ

A Dózsa felkelés éve .....

Hány év egy centenárium? .....

A víz forrpontja Celsiusban .....

Ennyi centiméter van egy méterben .....

„Utazás a Föld körül... nap alatt" .....

Mennyi egy tucat? .....

Az X betű milyen római szám? .....

Állítólag ennyi a magyar igazság .....

1. Írjátok be a kockákba a rajzok jelentését és a piros kockákba került betűket olvassátok össze. Írjátok meg, hol van ez az úttörőváros és mi a neve?

2. Képrejtvény: Az 1848-as márciusi ifjak jelvénye.

3. Írjátok be a megfelelő számokat és adjátok össze. A végösszeg az első úttörőcsapat megalakulásának éve.

4. Az autóbuszban utazó személyek kezében levő tárgyak kezdőbetűit olvassátok össze úgy, hogy az első betűt az utolsóval cseréljétek fel. A kapott szó a magyar ipar egyik büszkesége.

Beküldési határidő: március 20.

A megfejtéseket küldjétek a Kisdobos szerkesztősége, 1502 Budapest, Postafiók 100. címére.

Ne felejtsétek felragasztani a levelezőlapra a fenti sarokban levő 3-as számot. Amelyik levélről ez hiányzik, nem kerül a jutalmazhatók közé. Ügyeljetek arra, hogy pontos címeteket — az irányítószámmal együtt — írjátok meg, valamint azt is, hányadik osztályba jártok. Bélyeget is ragasszatok leveletekre, mert „portós" levelet nem veszünk át a postától.

A februári rejtvények helyes megfejtése:

Február 13. Budapest felszabadulásának napja. Paks: itt épül hazánk első atomerőműve.

KISDOBOS
Szerkesztő: KELEMEN SÁNDOR
Levélcím: Kisdobos szerkesztősége, 1502 Budapest, Postafiók 100.
Kiadja az Ifjúsági Lapkiadó Vállalat. Felelős kiadó: Dr. Petrus György.
Kiadóhivatal: 1374 Budapest VI., Révay utca 16. Telefon: 116-660.
Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely postahivatalnál, a kézbesítőknél, a Posta hírlapüzleteiben és a Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI 1900 Budapest V., József nádor tér 1.) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámlára.
Előfizetési díj: negyedévre 9,— Ft, félévre 18,— Ft, egész évre 36,— Ft.
Készült a Kossuth Nyomdában — 74.0064 Felelős vezető: Monori István vezérigazgató
INDEX: 25.442

Négyszem mindent tud!

